

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1027/2022
22.11.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници по тужби тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Димитрије Вукомановић, адвокат из ..., против тужених ББ из ..., чији је пуномоћник Мирко Паповић, адвокат из ... и ВВ из ... и по противтужби ББ против тужиоца АА и ВВ, ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца АА, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2106/20 од 01.12.2020. године, у седници одржаној 22.11.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2106/20 од 01.12.2020. године и предмет **враћа** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П 597/19 од 04.03.2020. године, утврђује се да је тужилац АА по основу тековине власник са уделом у $\frac{16}{100}$ дела породичне стамбене зграде на кат. парц. бр. ..., на потесу званом „Село“ ЛН .. КО ..., спољних габарита 10x11м, са спратом и поткровљем и терасом ширине 2,20м око куће са два улаза, корисне површине 320м², што су тужени дужни признати и издати подобну исправу за упис права својине у земљишну књигу и другим јавним књигама, а преко тог удела је одбијен својински захтев овог тужиоца (став први изреке); утврђује се да 42% или $\frac{42}{100}$ дела исте стамбене зграде представља заоставштину сада покојног оставиоца ГГ, а за утврђење већег удела на име заоставштине одбијен је тужбени захтев тужиоца (став други изреке); одбијен је као неоснован тужбени захтев туженог-противтужиоца ББ којим је тражио да се утврди да је власник по основу тековине са уделом од $\frac{1}{2}$ дела стамбене зграде, спратности П+1+ПК, спољних мера у основи 11,95x9,05м, са терасама означених димензија и површина, са два улаза, на кат. парц. бр. .. укупне површине 285м², на потезу званом „Село“ уписане у ЛН .. КО ... и да су противтужени то дужни признати и издати подобну исправу за упис права својине у земљишним и другим јавним књигама, а да у противном у ту сврху служи пресуда (став трећи изреке); одбијен као неоснован тужбени захтев туженог-противтужиоца да се утврди да $\frac{1}{2}$ дела стамбене зграде описане као у претходном ставу изреке представља заоставштину сада покојног оставиоца ГГ (став четврти изреке) и обавезан је тужени ББ да тужиоцу АА на име трошкова поступка исплати износ од 186.650,00 динара (став пети изреке).

Апелациони суд у Крагујевцу, одлучујући о жалби тужиоца АА и жалби туженог ББ, донео је пресуду Гж 2106/20 од 01.12.2020. године којом је преиначио наведену првостепену пресуду и одлучио тако да се: под I - утврђује да је тужилац АА по основу заједничког стицања власник са уделом од $\frac{17}{100}$ породичне стамбене зграде која се састоји од приземља, спрата и поткровља и налази на кат. парц. бр. ..., која парцела је уписана у ЛН .. КО ..., што су тужени дужни признати тужиоцу и омогућити упис права својине у јавним књигама; под II - преко утврђеног удела од $\frac{17}{100}$ до траженог удела од $\frac{1}{2}$ дела његов захтев одбија као неоснован; под III- утврђује удео туженог-противтужиоца ББ по основу заједничког стицања у $\frac{13}{100}$ дела исте стамбене зграде; под IV- преко утврђеног удела од $\frac{13}{100}$ до траженог удела од $\frac{1}{2}$ његов захтев одбија као неоснован; под V - утврђује да заоставштину покојног ГГ чини удео од $\frac{35}{100}$ претходно наведене породичне стамбене зграде; под VI-одбија као неосновани тужбени захтев тужиоца и противтужбени захтев туженог за утврђење да заоставштину пок ГГ чини удео преко утврђеног удела од $\frac{35}{100}$ до траженог удела од $\frac{1}{2}$; под VII - одбачена је као недозвољена жалба туженог ББ у односу на део првостепене пресуде којим је одбијен тужбени захтев тужиоца АА; под VIII - одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавио тужилац АА, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, родитељи странака отац ГГ и мајка ДД били су на раду у Аустрији од 1969. године. Обоје су привређивали, радом остваривали зараду и заједнички подизали троје деце: сина ББ рођеног 1956. године, ћерку ВВ рођену 1960. године и сина АА1 рођеног 1963. године (касније промењеног имена - АА). Након женидбе 1972. године син ББ живео је одвојено од родитеља, а ћерка од удаје 1976. године. Отац ГГ преминуо је ...2001. године, надживела га је супруга иза које оставински поступак није вођен. Отац странака је уписан као држалац породичне стамбене зграде и помоћне зграде на кат. парц. .. површине 285m^2 у ЛН .. КО Парцела се води као сувласништво других лица, ББ у $\frac{259}{285}$ и ЕЕ у $\frac{26}{285}$. Из оставинског поступка иза покојног оца странака, синови су упућени на парницу да се расправе својински односи на предметној кући.

Постављени захтеви тужиоца АА и тужиоца ББ односе се на исти објекат и стоје у конексној вези. У питању је кућа која је била предмет вештачења, исказане бруто површине у основи 116m^2 . Кућа је изграђена за живота оба родитеља. Подигнута је на месту старе куће која је срушена 1982. године. Рушење је изведено пре одласка тужиоца АА на одслужење војног рока у тој години. Пре и након одслужења војног рока тужилац је живео у заједници са родитељима. Још од ране младости остваривао је

приходе својим радом. У време зидања куће у 1984. години тужилац је био у заједници са родитељима и у градњи куће активно је учествовао као члан породичног домаћинства. Тужени ББ није учествовао у изградњи куће. Како је у исказу навео, био је у затвору у Аустрији када је почела кућа да се зида и у затвору се налазио годину дана. Касније, туженом је омогућено да борави у кући заједно са родитељима, јер се нашао у неповољним животним околностима после развода од треће супруге. Тужени је надаље организовао извођење одређених радова у кући инвестиционог карактера, као што су унутрашње малтерисање у делу куће и сређивање купатила.

Предмет овог спора чине захтеви тужиоца за издвајање сувласничког удела према доприносу који је дао у изградњи куће и захтев туженог за утврђење својинског удела по основу инвестиционих радова који су изведени након изградње куће, као и захтеви ових странака за утврђење у ком делу предметна кућа чини заоставштину њиховог покојног оца.

Првостепени суд је применом члана 195. Породичног закона оценио основаним део тужбеног захтева тужиоца АА, утврђењем о његовом својинском уделу у $16/100$ дела породичне стамбене зграде, а неоснованим оценио и одбио тужбени захтев ББ за утврђење својинског удела на истој непокретности налазећи да у градњи куће није учествовао, и ценећи допринос родитеља странака већим од доприноса тужиоца утврдио да заоставштину оца странака чини удео у $42/100$ дела на спорној кући.

Другостепени суд није прихватио становиште првостепеног суда о неоснованости тужбеног захтева тужиоца ББ, сматрајући његов захтев делимично основаним, и то за утврђење својинског удела у $13/100$ дела, а захтев тужиоца АА је оценио основаним за утврђење својинског удела у $17/100$ дела, у ком делу је њихове захтеве усвојио, као и за утврђење да заоставштину покојног ГГ чини удео од $35/100$ дела, а у преосталом захтеве странака одбио. У правним разлозима суд се позвао на одредбе члана 195. и члан 180. став 3. Породичног закона.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужиоца оспорава правилност побијане пресуде, јер је о захтевима за утврђење о својинским уделима на спорној непокретности одлучено погрешном применом материјалног права. Због погрешне примене материјалног права, чињенично стање је остало непотпуно утврђено.

Према чињеницама на којима су засновани захтеви у овом поступку, за правилну примену материјалног права нужно је било утврдити који удео одговара учешћу тужиоца АА у заједничкој изградњи куће са родитељима и његовим улагањима, применом регулативе о имовинским односима чланова породичне заједнице садржане у одредабама члана 195. Породичног закона.

Такође, нужно је било размотрити да ли је након изградње куће њена вредност приновљена инвестиционим радовима изведеним током тужениковог становања у предметној кући, у којој мери и ангажовањем чијих средстава. Ово, имајући у виду чињеницу да су одређени радови изведени за живота мајке странака, а да није испитано и утврђено каквим је приходима и средствима она располагала, а каквим тужени.

По спорном питању увећања вредности куће накнадно изведеним инвестиционим радовима, чињенице нису утврђене, јер је првостепени суд сматрао да такви радови не могу довести до својинско-правног удела, не упуштајући се у разматрање питања да ли је дошло до битног увећања вредности куће као имовине створене радом и залагањем родитеља и тужиоца. Самим тим, ни другостепени суд није имао чињеничног основа за преиначење првостепене пресуде и одлуку коју је донео.

Из ових разлога, другостепена пресуда је морала бити укинута и предмет враћен том суду на поновно суђење.

У расправљању о својинским захтевима синова оставиоца, у виду треба имати одредбе чланова 195. и 196. Породичног закона.

Везано за утврђење о уделу који чини заоставштину иза покојног оца странака, у ситуацији када није тражено утврђење о својинском уделу мајке странака на спорној непокретности, удео који би одговарао њеном доприносу у стицању не издваја се из заоставштине, већ се допринос мајке странака цени због утицаја на исходе захтева за издвајање тековинских удела синова, а преостали својински удео уписан као имовина оца расправља као његова заоставштина.

У поновном поступку, ради правилне примене материјалног права, потребно је употпунити чињенично утврђење и изнова донети одлуку о захтевима странака, уз навођење разлога о одлучним чињеницама и њиховом правном значају. По утврђењу чињеница битних за правилну примену материјалног права, суд ће изнова одлучити о основаности захтева стављених у поступку.

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од исхода спора.

На основу свега изнетог, применом члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић